TỔNG LIÊN ĐOÀN LAO ĐỘNG VIỆT NAM
LIÊN ĐOÀN LAO ĐỘNG TỈNH QUẢNG NGÃI

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập-Tự do-Hạnh phúc

Số: 63 /BC-LĐLĐ

Quảng Ngãi, ngày 30 tháng 11 năm 2018

BÁO CÁO
Tình hình khởi kiện và đàm phán với các doanh nghiệp nợ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, bảo hiểm thất nghiệp

I. Tình hình nợ đọng bảo hiểm xã hội tại các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi

Tính đến tháng 10/2018, có 1.100 doanh nghiệp nợ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, bảo hiểm thất nghiệp (BHXH, BHYT, BHTN) từ 01 tháng trở lên với số tiền nợ là 124 tỷ đồng; trong đó có 580 doanh nghiệp nợ từ 03 tháng trở lên với số tiền khoảng 73 tỷ đồng. Điều này đã ảnh hưởng rất lớn đến quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của người lao động thông qua việc giải quyết các chế độ, chính sách như ốm đau, thai sản, tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp, hưu trí… Trước thực trạng trên, Ban Thường vụ Liên đoàn Lao động tỉnh đã chỉ đạo các Ban tham mưu phối hợp chặt chẽ với các ngành chức năng tăng cường công tác thanh, kiểm tra và tổ chức thương lượng, đàm phán với các doanh nghiệp nợ đọng BHXH bắt buộc kéo dài để khắc phục tình trạng nợ đọng BHXH nhằm bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của người lao động.

Trong thời gian qua, Liên đoàn Lao động tỉnh đã triển khai được một số nhiệm vụ sau đây:

II. Kết quả nhận hồ sơ đề nghị khởi kiện doanh nghiệp nợ đọng BHXH từ cơ quan Bảo hiểm xã hội tỉnh để tiến hành thu thập thông tin, chứng cứ

1. Công tác tiếp nhận hồ sơ từ cơ quan Bảo hiểm xã hội tỉnh

Trong năm 2017, Liên đoàn Lao động tỉnh đã tiếp nhận 34 hồ sơ các đơn vị nợ tiền BHXH từ cơ quan BHXH tỉnh để tiến hành thu thập thông tin, chứng cứ, củng cố hồ sơ pháp lý khởi kiện doanh nghiệp nợ BHXH nhằm truy thu số tiền nợ BHXH, BHYT, BHTN đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của người lao động.

2. Công tác tiếp cận doanh nghiệp thu thập tài liệu, chứng cứ có liên quan để hoàn thiện hồ sơ khởi kiện

Sau khi tiếp nhận hồ sơ từ cơ quan BHXH tỉnh, Liên đoàn Lao động tỉnh đã trực tiếp làm việc với 23/34 doanh nghiệp có tổ chức Công đoàn để thu thập hồ sơ, tài liệu, các chứng cứ có liên quan làm cơ sở cho việc khởi kiện và tham gia tố tụng khi Tòa án thụ lý. Tuy nhiên, để hạn chế việc khởi kiện doanh nghiệp ra Tòa án, làm ảnh hưởng đến uy tín, gây bất lợi cho hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp; đồng thời tạo điều kiện cho doanh nghiệp có thời gian khắc phục, duy trì hoạt động sản xuất kinh doanh, bảo đảm việc làm, đời sống cho người lao động, Liên đoàn Lao động tỉnh đã tổ chức đàm phán, thương

lượng và yêu cầu doanh nghiệp phải có cam kết lộ trình khắc phục hoàn trả số tiền nợ BHXH.

3. Kết quả thu hồi nợ BHXH, BHYT, BHTN

3.1. Tình hình chung

Hầu hết các doanh nghiệp đều cam kết với Liên đoàn Lao động tỉnh sẽ khắc phục và mong muốn Liên đoàn Lao động tỉnh chia sẻ, tạo điều kiện để doanh nghiệp có thời gian tìm nguồn tài chính hoàn trả nợ BHXH, không khởi kiện doanh nghiệp ra Tòa án. Tính đến tháng 8/2018 có: 21/23 doanh nghiệp khắc phục trả nợ BHXH, với số tiền 12.974.572.418 đồng. Liên đoàn Lao động tỉnh đã kịp thời có Công văn đôn đốc, nhắc nhở 14/23 đơn vị chưa thực hiện theo đúng biên bản cam kết đã làm việc. Ngay sau khi có Công văn đôn đốc, nhắc nhở, có 22/23 doanh nghiệp tiếp tục việc khắc phục trả nợ BHXH, với số tiền 21,459,238,671 đồng *(tính đến ngày 29/11/2018)*. Đối với những đơn vị cố tình chây ì không thực hiện, Liên đoàn Lao động tỉnh sẽ báo cáo Ủy ban nhân dân tỉnh và phối hợp với các ngành chức năng xử lý theo quy định của pháp luật.

3.2. Tình hình khắc phục nợ đọng BHXH của Công ty cổ phần Tổng hợp Việt Phú

Tính đến thời điểm báo cáo, đơn vị đã khắc phục 5,118 tỷ đồng/9,6 tỷ đồng cho cơ quan Bảo hiểm xã hội tỉnh để chốt sổ bảo hiểm xã hội cho 115 người lao động, giải quyết bảo hiểm thất nghiệp cho 14 người lao động. Hiện nay, Liên đoàn Lao động tỉnh đang tiếp tục hướng dẫn Công đoàn Khu Kinh tế Dung Quất và các Khu Công nghiệp tỉnh hỗ trợ số lao động còn lại khởi kiện Công ty cổ phần Tổng hợp Việt Phú, trong đó Công đoàn Khu Kinh tế Dung Quất và các Khu Công nghiệp tỉnh đã nhận ủy quyền của 40 người lao động nộp hồ sơ khởi kiện Công ty Cổ phần Tổng hợp Việt Phú tại Tòa án nhân dân thành phố Quảng Ngãi *(27 trường hợp khởi kiện về BHXH, BHYT, BHTN, 13 trường hợp khởi kiện về việc chi trả trợ cấp thôi việc)*.

Ngoài ra, Liên đoàn Lao động tỉnh còn phối hợp chặt chẽ với các ngành chức năng thanh, kiểm tra về việc thực hiện pháp luật lao động, bảo hiểm xã hội tại 37 doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh, qua đó phát hiện và kịp thời xử lý những đơn vị có dấu hiệu vi phạm pháp luật.

III. Những vướng mắc, khó khăn trong công tác khởi kiện

1. Về mặt pháp lý

Trong thời gian qua, việc khởi kiện doanh nghiệp gặp rất nhiều khó khăn, vướng mắc về cơ chế pháp lý, cụ thể như sau: Khoản 2 Điều 187 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015; khoản 1 Điều 14 Luật BHXH năm 2014; khoản 8 Điều 10 Luật Công đoàn năm 2012 đều quy định Công đoàn cơ sở (CĐCS) hoặc Công đoàn cấp trên trực tiếp cơ sở nơi chưa thành lập tổ chức Công đoàn khởi kiện doanh nghiệp ra Tòa án đối với doanh nghiệp nợ BHXH, BHYT, BHTN với điều kiện phải được người lao động ủy quyền. Quy định trên đã trở thành rào

cản cho tổ chức Công đoàn trong quá trình khởi kiện doanh nghiệp, vì CSCS ở ngay trong lòng doanh nghiệp và nhận lương của chính người sử dụng lao động ở doanh nghiệp đó nên CĐCS khó đứng ra khởi kiện doanh nghiệp. Về phía người lao động do mưu cầu về việc làm, thu nhập để nuôi sống bản thân và gia đình là cấp thiết đối với bản thân người lao động; điều này cũng gây cản trở việc ủy quyền để khởi kiện doanh nghiệp dù biết rằng quyền lợi của họ đang bị xâm phạm; đồng thời, CĐCS, Công đoàn cấp trên trực tiếp cơ sở muốn khởi kiện doanh nghiệp thì phải tuân thủ theo đúng trình tự thủ tục, đó là:

Người lao động ủy quyền phải có xác nhận của Ủy ban nhân dân xã, phường, thị trấn hoặc cơ quan công chứng. Như vậy, đối với doanh nghiệp có hàng trăm, hàng ngàn người lao động thì phải có bấy nhiêu người làm thủ tục ủy quyền cho Công đoàn; điều này rất phức tạp và gây khó khăn cho cơ quan Tòa án các cấp khi thụ lý vụ án, bởi vì việc tranh chấp tập thể trở thành tranh chấp cá nhân và Tòa án phải xử từng vụ một dẫn đến phải có hàng trăm, hàng ngàn vụ án nhỏ phải đưa ra xét xử trong 01 vụ án lớn. Cùng với đó, nếu doanh nghiệp cố tình trước khi Tòa án triệu tập để xét xử vụ án thì người sử dụng lao động chuyển về cho cơ quan Bảo hiểm xã hội một phần nhỏ số tiền nợ đọng BHXH, lúc đó sẽ làm thay đổi toàn bộ nội dung hồ sơ khởi kiện.

Vì vậy, trong thời gian qua việc tổ chức Công đoàn khởi kiện doanh nghiệp nợ BHXH ra Tòa án chưa đạt được nhiều kết quả như mong đợi.

2. Về công tác thông tin theo dõi đôn đốc thực hiện cam kết của các doanh nghiệp sau khi đã làm việc với Đoàn công tác của LĐLĐ tỉnh

Trong năm 2017 và năm 2018, sau khi làm việc với các doanh nghiệp nợ BHXH, BHYT, BHTN, Liên đoàn Lao động tỉnh đều phô tô biên bản làm việc gửi cho Phòng Nghiệp vụ của BHXH tỉnh để phối hợp đốn đốc doanh nghiệp thực hiện. Tuy nhiên, thời gian qua công tác thông tin giữa Liên đoàn Lao động tỉnh và BHXH tỉnh chưa kịp thời nên việc theo dõi tình hình trả nợ ở các doanh nghiệp thiếu chính xác. Cơ quan BHXH là đơn vị trực tiếp thu số tiền nợ, tiền lãi do chậm đóng BHXH, BHYT, BHTN cần phải có kế hoạch theo dõi sát sao và thông tin cho Liên đoàn Lao động tỉnh biết để đôn đốc nhằm thực hiện tốt cơ chế phối hợp thu nợ.

IV. Đề xuất kiến nghị

1. Đối với Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh: Chỉ đạo các ngành chức năng phối hợp chặt chẽ với tổ chức Công đoàn tăng cường công tác thanh, kiểm tra xử lý các hành vi vi phạm; đồng thời có thể truy cứu trách nhiệm hình sự khi có dấu hiệu cấu thành tội phạm theo quy định tại các Điều 213 đến Điều 216 Bộ luật Hình sự năm 2015.

2. Về hệ thống pháp lý cần phải quy định cụ thể về quyền của tổ chức Công đoàn trong việc khởi kiện doanh nghiệp nợ BHXH một cách đồng bộ từ Bộ luật Tố tụng dân sự, Bộ luật Lao động, Luật Bảo hiểm xã hội và Luật Công đoàn một cách thuận lợi nhất để khắc phục những rào cản như hiện nay để Công đoàn

hoàn thành vai trò và nhiệm vụ của mình trong việc bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp chính đáng cho người lao động.

Trên đây là Báo cáo tình hình làm việc với các doanh nghiệp nợ đọng BHXH theo hồ sơ của cơ quan BHXH tỉnh chuyển cho Liên đoàn Lao động tỉnh để khởi kiện ra tòa. Kính báo cáo Ủy ban nhân tỉnh biết và chỉ đạo.

TM. BAN THƯỜNG VỤ
PHÓ CHỦ TỊCH

TỔNG LIÊN ĐOÀN LAO ĐỘNG VIỆT NAM
BCH LIÊN ĐOÀN LAO ĐỘNG TỈNH QUẢNG NGÃI

Vũ Hoài Phương

Nơi nhận:
- UBND tỉnh;
- Sở LĐTB&XH tỉnh;
- T/trực LĐLĐ tỉnh;
- Lưu VP, Ban CS-PL.